

Η Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και του Πολίτη (26/08/1789)

Μετά την πτώση της Βαστίλης, οι εκπρόσωποι του γαλλικού λαού, αφού συγκροτήθηκαν σε Εθνική Συνέλευση και εκτίμησαν ότι η άγνοια, η λήθη και η περιφρόνηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων είναι οι αποκλειστικοί λόγοι της κοινής δυστυχίας και της διαφθοράς των κυβερνήσεων, αποφάσισαν να εκθέσουν σε μια επίσημη διακήρυξη τα φυσικά, αναφαίρετα και ιερά δικαιώματα του ανθρώπου. Η εν λόγω διακήρυξη, παραμένοντας συνεχώς ενώπιον των μελών του κοινωνικού σώματος, αποσκοπούσε στο να υπενθυμίζει σε όλους αδιάκοπα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους, καθώς επίσης και οι αποφάσεις της νομοθετικής και της εκτελεστικής εξουσίας να μπορούν να συγκριθούν ανά πάσα στιγμή με τους στόχους και τους σκοπούς όλων των πολιτικών θεσμών, με αποτέλεσμα να γίνονται περισσότερο σεβαστές, και τέλος τα παράπονα των πολιτών, βασισμένα πάνω σε απλές κι αδιαμφισβήτητες αρχές, να συντελούν στη διατήρηση του συντάγματος και να συντείνουν στην ελευθερία όλων. [\[1\]](#)

Ως και τις 24 Αυγούστου 1789, η γαλλική εθνοσυνέλευση είχε ψηφίσει τα δεκαεφτά (17) άρθρα της διακήρυξης. Σε πανηγυρική συνεδρίαση στις 26 του ίδιου μήνα η διακήρυξη ψηφίστηκε στο σύνολό της και αποτέλεσε το πρώτο βήμα για τη σύνταξη του συντάγματος της Γαλλικής Δημοκρατίας [\[2\]](#) –που με τη σειρά του ψηφίστηκε στις 3 Σεπτεμβρίου του 1791– καθώς και το θεμέλιο κάθε κράτους που θέλει να λογίζεται πολιτισμένο και ευνομούμενο [\[3\]](#).

Ο Λουδοβίκος ΙΣΤ΄ δέχτηκε τη διακήρυξη, η οποία ίσχυσε αμέσως, κυρώνοντάς τη με την υπογραφή του. [\[4\]](#) Το επίσημο αυτό κείμενο διατύπωνε τις βασικές αρχές που ενέπνευσαν την επανάσταση, ανέτρεπε τις πολιτικές και κοινωνικές αρχές στις οποίες στηριζόταν το υπάρχον καθεστώς και αποτέλεσε μία από τις βάσεις της σύγχρονης νομοθεσίας. Τα άρθρα της ορίζουν την πολιτική ισότητα και ελευθερία στις διάφορες εκδηλώσεις της, προσδιορίζουν το χαρακτήρα του νόμου και τις συνθήκες εφαρμογής του, και διατυπώνουν ταυτόχρονα τους περιορισμούς που είναι απαραίτητο να τεθούν στο άτομο για το καλό της κοινωνίας. [\[5\]](#) Η ελευθερία, η ισότητα μπροστά στο νόμο, η ασφάλεια της ζωής και της περιουσίας, η ελευθερία της σκέψης και της συνείδησης, η ελευθερία του λόγου και του Τύπου, καθώς και το δικαίωμα της αντίστασης σε κάθε καταπίεση, είναι φυσικά δικαιώματα του ανθρώπου, κοινά για όλους, ανεξάρτητα από την καταγωγή, την εθνότητα και τη φυλή του καθενός. [\[6\]](#)

Η Διακήρυξη δηλώνει ότι εγγυάται για όλους τους πολίτες τα δικαιώματα «της ελευθερίας, της περιουσίας, της ασφάλειας και της αντίστασης κατά της καταπίεσης». Επιπρόσθετα, διατυπώνει την άποψη πως η ανάγκη για την ύπαρξη νομοθεσίας προέρχεται από το γεγονός ότι «...η άσκηση των φυσικών δικαιωμάτων κάθε ανθρώπου περιορίζεται μόνο από την εξασφάλιση ότι και τα άλλα μέλη της κοινωνίας απολαμβάνουν των ίδιων δικαιωμάτων». Θεωρεί δηλαδή το νόμο ως «έκφραση της γενικής θέλησης», που σκοπό έχει την προώθηση της ισότητας έναντι των δικαιωμάτων και την απαγόρευση «μόνο των πράξεων εκείνων οι οποίες είναι επιβλαβείς για την κοινωνία». [7]

Συμπερασματικά, τα ανθρώπινα δικαιώματα –ατομικά, κοινωνικά, πολιτικά, οικονομικά, πνευματικά–, η εξασφάλιση και η προστασία τους έχουν αποτελέσει αντικείμενο συζητήσεων και διαπραγματεύσεων επί αιώνες και συνιστούν θέμα ύψιστης σημασίας, γεγονός που επιβεβαιώνεται από το ότι έχουν συνταχθεί και ψηφιστεί τέσσερις σχετικές διακηρύξεις: η Διακήρυξη της Αμερικανικής Ανεξαρτησίας (1776), η Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και του Πολίτη (1789), η Διακήρυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του 1793 [8] και η Οικουμενική Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (1948). [9]

---

[1] <http://www.solon.org.gr/index.php/2008-07-15-19-30-53/66-2008-07-15-14-47-02/2469-hu-man-rights-declaration-1789.html>

Τα ανθρώπινα δικαιώματα στην εποχή της δημοκρατίας (σελ. 243-255): [file:///C:/Users/ENP/E%201/Downloads/8.%20Declarations%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/ENP/E%201/Downloads/8.%20Declarations%20(1).pdf)

[2] <http://www.historyreport.gr/index.php/%CE%A3%CF%84%CE%B1-%CE%BD%CE%B5%CF%8C%CF%84%CE%B5%CF%81%CE%B1-%CF%87%CF%81%CF%8C%CE%BD%CE%B9%CE%B1/%CE%94%CE%B9%CE%B5%CE%B8%CE%BD%CE%AE-%CE%98%CE%AD%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%B1/2231-%CE%97-%CE%B4%CE%B9%CE%B1%CE%BA%CE%AE%CF%81%CF%85%CE%BE%CE%B7-%CF%84%CF%89%CE%BD-%CE%B4%CF%84%CE%B1>

[Ε%Β9%CE%BA%CE%B1%CE%B9%CF%89%CE%BC%CE%AC%CF%84%CF%89%CE%BD-%CF%84%CE%BF%CF%85-%CE%B1%CE%BD%CE%B8%CF%81%CF%8E%CF%80%CE%BF%CF%85](#)

[3] Βλ. υπ. 2.

[4] Η γαλλική εθνοσυνέλευση ψήφισε για όλους τους λαούς του κόσμου. Βλ. υπ. 2.

[5] Βλ. υπ. 1.

[6] Βλ. υπ. 2.

[7] <http://www.humanrights.com/el/what-are-human-rights/brief-history/declaration-of-human-rights.html>

[8] Η συγκεκριμένη διακήρυξη είχε πιο μαχητικό περιεχόμενο και σαφή υπεροχή των αρχών της ισότητας και της αλληλεγγύης συγκριτικά με την προηγούμενη.

[9] Μαρκουλάκη, Μ., «Φιλοσοφία, πολιτική και δικαιώματα του ανθρώπου» στο Ελληνική φιλοσοφική επιθεώρηση, 6 (1989): Φιλοσοφία και ζωή, σελ. 177-179, Αθήνα. Text at: <file:///C:/Users/ENPE%201/Downloads/322-1080-1-SM.pdf>